

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI **POLSKIE OŁĘDRY**

na lata 2009-2016

GMINA DOBRZYCA
POWIAT PLESZEWSKI

POLSKIE OŁĘDRY - 2009

Spis Treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Charakterystyka miejscowości.....	4
III.	Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	7
IV.	Ocena słabych i mocnych stron miejscowości.....	14
V.	Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.....	16

I. WSTĘP

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI POLSKIE OLĘDRY jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego dla Polskich Olędrow na lata 2009-2016, który umożliwi ubieganie się o pomoc finansową na przedsięwzięcia kwalifikujące się m.in. do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, w tym w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”. Celem działania jest poprawa i jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich.

Opracowanie powstało na podstawie analizy wniosków mieszkańców, które odzwierciedlają ich potrzeby oraz analizy następujących dokumentów:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pleszewskiego,
- Strategia Gminy Dobrzyca ,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny i Finansowy Gminy Dobrzyca
- Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI POLSKIE OLĘDRY przedstawia charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości, analizę słabych i mocnych stron Polskich Olędrow a także planowane zadania inwestycyjne oraz przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną, zmierzające do osiągnięcia rozwoju społecznego, gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych zadań i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy Unii Europejskiej, środków własnych gminy oraz sołectwa.

Plan ten jest dokumentem otwartym, w zależności od potrzeb społecznych oraz możliwości finansowych będzie mógł być weryfikowany i aktualizowany.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI POLSKIE OLĘDRY przyjęty na zebraniu wiejskim miejscowości Polskie Olędry zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Dobrzyca jest podstawą ubiegania się o dofinansowanie projektów z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

Polskie Olędry – wieś położona na Nizinie Wielkopolskiej w południowej części regionu wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim, w gminie Dobrzyca.

Wieś leży na zachód od Dobrzycy. Sołectwo składa się z jednej wsi i liczy około 397 osób (stan na dzień 31.12.2008r.). W sołectwie znajdują się 84 gospodarstwa rolne oraz jeden zakład pracy. Wieś należy do parafii Koźmin Wlkp. , Nowa Wieś i Dobrzyca.

Powierzchnia Polskich Olędrów to 734,63 ha

W latach 1975 – 1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa kaliskiego.

2. RYS HISTORYCZNY POLSKICH OLĘDÓW

Wieś Polskie Olędry założono przed 1668 rokiem dla osadników wyznania ewangelickiego, w należących do Przyjemskich dobrach koźmińskich. Pamiątką tego jest układ zabudowy w formie dwóch ulic zbiegających się pod kątem prostym.

Przełom XVI i XVII wieku to okres napływu do Polski ludności różnowierczej. Tolerancyjna Rzeczpospolita stała się azylem dla wyznawców kościoła luterńskiego, kalwińskiego, anabaptystów, i innych.

W tym okresie, z Niderlandów przybywali tzw. menonici, którzy byli odłamkiem anabaptystów. Z uwagi na ich umiejętności zagospodarowywania nieużytków, melioracji i osuszania mokradeł, chętnie byli przyjmowani przez właścicieli ziemskich a nawet duchowieństwo. Nazywano ich Olędrami.

Ocalałe źródła pozwalają na dość dokładne określenie daty założenia wsi Polskie Olędry. Po raz pierwszy wieś wymieniana jest w akcie sprzedaży z 1620 roku. Umowa zawarta jest między Dymitrem Wejherem a Stanisławem Przyjemskim, starostą konińskim. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić że Polskie Olędry założono w latach 1613-1616. Przez długi okres nazywano je tylko Olędrami. W 1628 roku wieś figuruje już w rejestrze poborowym.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI POLSKIE OLĘDRY

Od około 1632 roku zaczęła się przekształcać w wieś sołtysią.

Według inwentarzy dóbr koźmińskich z 1677 i 1695 roku znaczna część mieszkańców Olędrów była osobiście wolna i czynszowa. Nie funkcjonuje już charakterystyczna dla osady olęderskiej zbiorowa odpowiedzialność za regulowanie zobowiązań. Na czele tej społeczności stał jeden z olędrów - sołtysów. To swego rodzaju przywództwo było sprawowane w kolejności ustalonej w grupie olędrów - sołtysów, lub przez społeczność wiejską. Prawdopodobnie w zakresie jego obowiązków leżało przekazywanie zarządzeń właścicieli klucza oraz zbieranie czynszów i opłat na rzecz właścicieli, państwa i Kościoła

Każdy z pozostałych mieszkańców w części zwanych olędrami- sołtysami, lub tylko sołtysów, posiadał indywidualny przywilej na wieczyste użytkowanie większego okupionego przez siebie gospodarstwa nazywanego sołectwem. Utrzymanie się przy tak faktycznym statusie wsi nazwy Olędry wynikało jednak nie tylko z przywiązania do tradycji, ale także stąd że w miarę jak osadnictwo olęderskie obejmowało coraz dalsze tereny Wielkopolski, jasne pojęcie osady olęderskiej albo „olędrów” stawało się w rozumieniu współczesnych coraz mniej precyzyjne. Nazwa olędry stała się także synonimem osady czynszowej a pod mieszkańcami osad - olędrami rozumiano niekiedy po prostu czynszowników.

Obszar Olędrów szacowany jest w końcu XVII wieku na około 12-18 włók, czyli około 204-306 ha.

W 1789 roku było w Olędrach Polskich 45 domów gospodarstw (w tym 12 o jednym gospodarzu, 18 zagrodniczych, 13 „bez gruntu i ogrodu” i 2 karczmy).

Pierwsi mieszkańcy Olędrów byli protestantami, jednak dość szybko podjęto starania celem włączenia ich do Kościoła rzymsko-katolickiego. Zmuszano osadników do zawierania ślubów małżeńskich w kościele parafialnym i nakładano na jego rzecz ciężary podatkowe.

Na podstawie zachowanych dokumentów można odtworzyć kalendarium zmiany właścicieli Polskich Olędrów. Po Dorocie Przyjemskiej właścicielem został w 1677r. jej syn Aleksander. Po bezpotomnej śmierci właściciela, dobra przeszły w 1694r. w ręce Katarzyny (siostry burgrabiego koźmińskiego Wojciecha Włostowskiego), która wyszła za mąż za Władysława Przyjemskiego. Po śmierci Władysława (1666) majątek obejmuje jego córka Ludwika, która w tym samym

roku wychodzi za mąż za Kazimierza Sapiechę. Po śmierci J. Sapiehy (1730), właścicielem dóbr został jego syn Piotr. Kolejnym ustalonym dziedzicem dóbr koźmińskich była Katarzyna Agnieszka żona Michała Sapiehy (małżeństwo zakończono rozwodem), która sprzedała je swemu krewnemu z linii kodeńskiej Kazimierzowi Nestorowi Sapieże. W 1791r. klucz koźmiński zostaje sprzedany Fryderykowi Adolfowi Kalkreuthowi, feldmarszałkowi kawalerii pruskiej. Ten ostatni w 1796 odstępuje dobra żonie Charlocie Rhode. W 1828 roku ogłoszono bankructwo Kalkreuthów, a wyrokiem sądu z 5 marca 1836r., majątek koźmiński został rozprzedany. Ziemie dworską wykupili prawdopodobnie miejscowi rolnicy.

3. STRUKTURA PRZESTRZENNA MIEJSCOWOŚCI

Zabudowa wsi miała charakter zwarty, tzw. ulicówkę z zabudowaniami drewnianymi, wzdłuż dróg: z Orli do Galewa, Koźmina do Dobrzycy i polnej drogi dochodzącej do drogi koźmińsko-dobrzyckiej. Jeszcze w 1820r. okolica wsi pokryta była gęstym lasem. Analiza materiałów kartograficznych lat ok.1800 i 1889 wskazuje, że jeszcze w tamtym okresie we wsi funkcjonowały dwa młyny. Jeszcze dziś można obejrzeć szczątki jednego z nich. Drugi młyn stał przy drodze dobrzycko-koźmińskiej. W Olędrach były też dwie karczmy. Egzystowały dzięki ruchliwemu traktowi z Koźmina do Kalisza przez Dobrzycę. Drogę przemierzali liczni handlarze trzody, bydła i drobiu.

Na wiek XIX należy datować powstanie figur, a było ich około 5, strzegących dobytku mieszkańców wsi. Dziś stoi tylko jedna – Serce Pana Jezusa (przebudowana). Druga, św. Wawrzyńca usytuowana była na terenie dzisiejszego budynku szkoły. Jej fragmenty, uratowane przed zniszczeniem przez p. Zielińskiego, przechowywane są w miejscowej szkole. Mieszkańcy wsi fundowali też przydrożne krzyże.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

1.DZIEDZICTWO KULTUROWE

Polskie Olędry posiadają obiekty zabytkowe m.in. wiatrak, figurę Serca Jezusowego oraz pomniki przyrody- trzy dęby o średnicy pnia ok. 3,5 metra. Jeszcze do niedawna we wsi znajdował się największy w regionie zespół domów drewnianych konstrukcji sumikowo - łątkowej i szachulcowej z XVIII-XIX wieku.

- wiatrak

Został przywieziony z Sobótki w 1908r. gdyż poprzedni wiatrak się spalił. Jego właścicielem był Wawrzyn Głucek. Wiatrak ten jest jedynym zabytkiem tego typu w gminie. Właścicielem gruntu i obiektu jest Arkadiusz Głuch. Aby uchronić wiatrak przed całkowitym zniszczeniem należałoby go odrestaurować, co niestety wiąże się ze znacznymi nakładami finansowymi.

- Figura Serca Jezusowego

W centrum wsi znajduje się piękna otoczona zielenią Figura Serca Jezusowego z 1949 roku.

- Dęby

We wsi znajdują się 3 pomniki przyrody, są to dęby, których średnica pnia to około 3,5 metra. Na jednym z nich zawieszona jest kapliczka z figurą Matki Boskiej Częstochowskiej (figurę z roku 1912 zastąpiła rzeźba z 2000r.)

2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Polskie Olędry posiadają jak na wieś dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną. Stanowią ją:

- infrastruktura oświatowa
- sala wiejska
- strażnica OSP

INFRASTRUKTURA OŚWIATOWA

Infrastrukturę oświatową w Polskich Olędrach stanowiła szkoła podstawowa. Pierwszym dokumentem świadczącym o istnieniu szkoły jest metryka szkolna rejestrująca dzieci urodzone w 1860 roku. Zaskakująca była duża liczba dzieci w szkole. Rocznic 1860-1870 to aż 216 dzieci. Budynek przetrwał prawdopodobnie do roku 1902 w którym uległ spaleni. W roku 1903 wybudowano nowy obiekt szkoły ze środków kasy miasta i opodatkowania miejscowej ludności. W latach 1990-1993 nastąpiła dalsza rozbudowa szkoły. Obecnie szkołę zamknięto ze względu na bardzo małą liczbę uczęszczających tam dzieci.

Obiekt znajduje się w środku wsi i można by częściowo zagospodarować na świetlicę wiejską, gdzie dzieci i młodzież mogłyby się spotykać. Przy budynku znajduje się teren, na którym mógłby powstać plac zabaw dla dzieci.

SALA WIEJSKA

Budowa sali została zapoczątkowana wmurowaniem kamienia węgielnego w 1974 roku. Oddana została do użytku w 1977r. Budowana była w czynie społecznym oraz opodatkowana przez mieszkańców wsi Polskie Olędry, przy pewnym udziale Urzędu Gminy w Dobrzycy.

Tutaj odbywają się m.in. uroczystości okolicznościowe organizowane przez organizacje działające na terenie wsi. Sala wiejska z zapleczem wymaga znacznych nakładów finansowych na remont, w skład którego wchodziłby m.in.: kapitalny remont podłogi w sali, malowanie pomieszczeń, montaż rolet w oknach, remont kuchni, kapitalny remont pomieszczenia socjalnego, ocieplenie i malowanie ścian zewnętrznych, remont dachu, wykonanie instalacji piorunochronnej, wymiana stolarki drzwiowej. Atrakcyjność obiektu zostałaby podniesiona nie tylko poprzez remont budynku ale i przez zagospodarowanie terenu polegające na: utwardzeniu dojazdu do sali, wybudowaniu parkingu, ogrodzeniu terenu, nasadzeniu krzewów ozdobnych, odwodnieniu terenu (budowa kanalizacji deszczowej). Konieczne jest również rozwiązanie gospodarki ściekowej”.

STRAŻNICA OSP

Powstała w dniu 16 marca 1923 roku.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Wieś Polskie Olędry jest zводociągowana, stelefonizowana, zaopatrywana w energię elektryczną przez ENERGA-OPERATOR SA Rejonowy Zakład Dystrybucji w Jarocinie, mieszkańcy mają dostęp do Internetu. Brak jednak kanalizacji sanitarnej przez co nieczystości ciekłe z gospodarstw domowych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do gminnej oczyszczalni ścieków w Dobrzycy. Część nieruchomości posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gospodarstwa domowe zaopatrzone są w pojemniki na nieczystości stałe, które wywożone są na wysypisko śmieci w miejscowości Dobra Nadzieja. Ponadto w Polskich Olędrach znajdują się pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów.

4. GOSPODARKA I ROLNICTWO

Wieś Polskie Olędry otoczona jest terenem typowo rolniczym.

Na terenie wsi są 84 gospodarstwa rolne oraz jeden zakład pracy firma JAMPOL.

5. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

STRAŻ POŻARNA

Jednostka powstała w dniu 16 marca 1923 roku. Była wyposażona w najprostszy sprzęt gaśniczy, jakim dysponowały ówczesne władze. Jednostka w chwili założenia liczyła 15 członków. Wieś z przeprowadzonej zbiórki zakupiła pompę ręczną w 1904 roku, której opieką zajmował się sołtys. Po utworzeniu Ochotniczej Straży Pożarnej pompę przekazano w jej posiadanie, jest ona tam do chwili obecnej. W późniejszym czasie straż otrzymała dwie motopompy. W chwili obecnej jednostka Ochotniczej Straży w Polskich Olędrach liczy 40 członków czynnych.

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH

Początki zawiązania organizacji kobiecej datuje się na 15.03.1959r. Jednak pod nazwą Koło Gospodyń Wiejskich działa od 27 stycznia 1966r. Przy założeniu były 52 członkinie.

Przewodniczące:

- 1/ Waleria Witczak – organizacja kobieca
- 2/ Pelagia Konowalczyk – już jako KGW
- 3/ Aleksandra Mosiek
- 4/ Maria Bączyk
- 5/ Teresa Zawada
- 6/ Anna Dziubała
- 7/ Maria Wolniak

Koło Gospodyń wiejskich zajmowało się organizacją Dnia Seniora, Dnia Kobiet, dziecińców wiejskich podczas wakacji letnich, zakupem zabawek do szkoły, organizowano festyny rodzinne. Koło Gospodyń Wiejskich posiada naczynia

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI POLSKIE OLĘDRY

kuchenne oraz zastawę stołową, którą wypożycza. Zajmuje się także rozprawdaniem piskląt i paszy dla nich. Organizuje kursy, m.in. gotowania.

LUADOWY ZESPÓŁ SPORTOWY

Prezes Jolanta Pankowiak

KÓŁKO ROLNICZE

Kółko Rolnicze powstało na przełomie lat 50-tych i 60-tych. Prezesami byli:

- 1/ Ludwik Gaiński
- 2/ Michał Bruder
- 3/ Edmund Dziubała
- 4/ Stanisław Andersz
- 5/ Stanisław Ratajczyk
- 6/ Zdzisław Ramczewski – aktualnie

Kółko Rolnicze posiadało maszyny rolnicze, m.in. ciągnik rolniczy, młocarnie, które można było wynająć. Dyspozytorem pierwszym był Ludwik Gaiński, potem Cieluch a na końcu Stanisław Bączyk.

IV. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

Mocne strony- atuty rozwoju

1. dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (wodociągi, telekomunikacja, energetyka)
2. intensywne rolnictwo
3. plan budowy elektrowni wiatrowej
4. działalność społeczna licznych organizacji tj. KGW, KR, OSP, LZS
5. istniejąca baza dla działalności kulturalnej, która można wykorzystać do zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców
6. walory kulturowe – obiekty zabytkowe
7. aktywność mieszkańców w organizacji imprez kulturalnych

Słabe strony – czynniki ograniczające rozwój

1. problem komunikacji autobusowej
2. zły stan techniczny dróg i chodników
3. brak kanalizacji sanitarnej
4. brak ścieżek rowerowych
5. utrzymujące się bezrobocie
6. zły stan techniczny remizy strażackiej
7. wysoki udział ludności utrzymujących się z pracy w rolnictwie

Okazje

1. wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego
2. możliwość ubiegania się o środki finansowe z Unii Europejskiej
3. uczestnictwo gminy w Lokalnej Grupie Działania – Stowarzyszenie „Wspólnie dla Przyszłości” działającej na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
4. rozwój agroturystyki
5. wzbogacenie oferty kulturalnej na zagospodarowanie czasu wolnego dla mieszkańców

Zagrożenia

1. niewystarczające fundusze na rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej
2. zła sytuacja w rolnictwie wynikająca z braku stabilności w polityce wspierania obszarów wiejskich
3. migracja młodych

**V. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ
AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ**

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa zadania</i>	<i>Cel</i>	<i>Przeznaczenie</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Kwota końcowa</i>	<i>Źródło pozyskania</i>
1.	Budowa placu zabaw	-uatrakcyjnienie spędzania czasu najmłodszym mieszkańcom wsi, -poprawa warunków rozwoju fizycznego i psychicznego dzieci, -poznanie zasad współżycia w grupie oraz własnych możliwości	Plac zabaw	2010	10.000	Urząd Gminy Środki UE
2	Budowa oświetlenia ulicznego	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz mieszkańców	Oświetlenie uliczne	2010-2013	50.000	Urząd Gminy
3	Wykorzystanie budynku byłej szkoły podstawowej	Zagospodarowanie byłej używanej szkoły, uatrakcyjnienie życia mieszkańcom, stworzenie wioski internetowej z bezpłatnym Internetem, wstawienie bilarda, tenisa, stworzenie miejsca spotkań młodzieży	Budynek oświatowy	2011-2012	100.000	Urząd Gminy
4	Organizacja dożynek wiejskich	Kultywowanie miejscowej tradycji, obrzędów, zwyczajów	Działalność kulturalna	2010-2016	70.000	Sołectwo
5	Organizowanie uroczystości okolicznościowych festynów oraz imprez sportowych	Kultywowanie miejscowej tradycji, obrzędów, zwyczajów	Działalność kulturalna i sportowa	2010-2016	50.000	Sołectwo Urząd Gminy
6	Remonty dróg powiatowych	Poprawa infrastruktury drogowej	Droga	2010-2016	300.000	Starostwo Powiatowe
7	Remonty i przebudowa dróg gminnych	Poprawa infrastruktury drogowej	Droga	2010-2016	400.000	Urząd Gminy Urząd Marszałkowski
8	Remont i doposażenie sali wiejskiej	Poprawa stanu infrastruktury stanowiącej miejsce spotkań dla mieszkańców wsi	Sala wiejska	2012-2013	100.000	Sołectwo Urząd Gminy Środki UE